ДОДАТОК до „БУКОВИНИ“.

РУСКА РАДА

НАРОДНА ГАЗЕТА

Виходить що тижня в пятницю | Адрес Редакциї: „РУСКА РАДА“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 2. | Коштує річно 4 корони.

Ч. 15. Чернівці, дня 12. (25.) цьвітня 1902. Рік V.

Христос воскрес!

Надходить той нетерпеливо ожиданий поранок, що радостию наповняє серця богатих і бідних, вельмож і жебраків, підданих і царів. Відновляє ся незабута споминка дитиньства, що озолочує дни нашої молодости і огріває нас через ціле житє, запановує нами чувство любови нашого рідного гнїзда і на далекій чужинї викликує в нас тугу за рідними, хоть би й як бідними сторонами.

Господар, що нагарував ся більше, як звичайно, під теперішну весняну пору, перериває свою працю, ремісник покидає свій варстат і спішить до дому. Школярі, що втомили ся при своїх книгах, числять дни і мінути, що віддалюють ще їх від сьвітлого Воскресенія. Ба навіть пани і вельможі, учені й полїтики лишають свої занятя і беруть участь в сїм сьвяточнім настрою, що запанував цїлим сьвітом. І сама природа скидає з себе свою сумну одїж і огортає ся в зелений, сьвяточний убір. Снїг, що недавно покривав землю, стопив ся, фіялка цїкаво підносить свою головку до сонця, а з далеких країв прилетїли до нас уже і гостї-бузьки, звичайні наші товариші при сїм веснянім сьвятї.

Все відчуває щасливість, все переняло нетерпеливе ожиданє. Вже настала й ніч суботнїшна, та сеї ночи богобойні християни не сплять. Молять ся й приготовляють ся до празника, укладають паски і скоромну поживу для осьвяченя. На дворі сьвітить місяць, по вселенній мир і тишина. Стежками й вулицями, ізза гір і зарінку надходять християни в чистих, сьвяточних убранях і зближають ся до церковної, зеленою муравою порослої загороди. Тут горить великий огонь, як той, при котрім гріли ся жовнїри Пилата, і де Петро три рази зрік ся свого Учителя.

Нараз утих нарід, з церкви виносять процесию а воздухом понесла ся гра дзвонів і залунав аж попід скали гук моздїрів і рушниць. І богобойні сьпіваки засьпівали пісню пісний: Воскресеніє твоє, Христе Спасе, ангели поють на небеси, і нас на земли сподоби чистим серцем тебе піти і славити. Воскрес Ісус із гробу, як се предсказав, дав нам живот вічний і велику милість. На лицях християн малює ся радість і одушевленє, люди обнимають ся, цїлують ся: Христос воскрес — воістину воскрес!

І ми, глубоко тронуті сим величавим сьвятом, прилучуєм ся до загальної радости православного сьвіта і кличемо: Най воскресне Бог і позникають єго вороги і най біжать від него ті, що ненавидять єго. Як счесає дим, най счезнуть; як тає віск від огня, так най загинуть грішники перед лицем Божим, а праведники най звеселять ся. Сей день, що єго сотворив Господь, обходїм радісно й весело!

І ти, руский народе, перетерпів тяжкі злиднї, заподїяні тобі попередними віками Турками і Татарами, а віру твою православну доптали ляцкі мельможі. Та ще й тепер не маєш ти свобідної волї, тебе

угнетають Москалї, Венґри, Поляки й Волохи. Та поконати сих супостатів ти би потрафив, коли би була однодушність цїлого народу, коли би всї держали разом і йшли до одної цїли, коли би ми взаїмно любили ся, як то Христос нас учив.

Але гіршими нашими ворогами, нїж Турки і Татари, то наша байдужність, темнота, лїнивство, піяньство і розпуста, налоги, против котрих Господь наш Ісус Христос три лїта проповідував, а котрі перейшли в спадщинї і на нас. Ми байдужні на щирі напоминаня наших провідників, і тому добрі установи так тяжко між нами заводять ся. Ми темні і боїмо ся сьвітла, прогонюємо єго від нас. Ми лїниві і тому другі народи витручують нас з нашого обійстя і самі засїдають на нїм. Через піяньство стаємо жебраками і покидаємо наш край. До сего приходить і розпуста, що підриває цїлковито наше здоровлє і нищить і ті добрі звичаї і обичаї, які ми унаслїдили від наших попередників.

Наступив воскресенія день, просьвітїм ся люди. Відложім нашу стару одїж і обновім ся. Дїлаймо, поки день, прийде бо ніч, коли не можна дїлати!

Христос воскрес — кличемо до тих народних дїятелїв, що радо пристали до нашої робучої громади і несуть сьвітло правди по найдальших закутках нашого краю. Зерно ними засїяне принесло вже видимі плоди, а прикрости, які понесли задля просьвіти і піддвигненя руского народу, що они значать против терпінь Христових! Тебе-ж, руский народе, просимо і благаємо, наверни ся до твоїх щирих приятелїв і піди новою, ними указаною дорогою, до твого власного щастя.

Поєднайте ся всї рускі люди і сполучіть ся в одну сильну і сьвідому громаду, для вашої чести і для слави матери Руси.

Христос воскрес!

Вісти з Відня.

Віденъ, 21. цьвітня 1902.

А що? Казали-сьте, що вповісте, як там за тиждень в радї державній виглядати-ме. Ануко, прошу вас: чи рада державна ще цїла, чи вже розлетїла ся?

Та то, знаєте, вам лекше спитати, як менї раду державну описати. Бо то, видите, вона, так би сказати, нї цїла, нї розбита.

Та якже-ж се, нї цїла нї розбита? Ви жартуєте.

Ба, не жартую. То, видите, так, як той тяжко хорий, що нї вмерлий, нї живий.

Ет, ви все собі так. Ану-ж вповіжте таки щось докладнїйше, бо то, знаєте, із-за того гною тепер на веснї, що вози та вози го на поле, нема коли щось делїкатнїйшого з ким і поговорити.

Ой ви наговорили! Делїкатнїйшого щось з ради державної?! Та чули-сьте, як там зелїзними штабами та дзвінками лупять в столи, аж тріскають. А коби-сьте послухали нїмецкого посла Прадого, якої він в пятницю у парляментї запіяв! Якби йшло за волев Прадого, то рускому народови нї хати, нї церкви, нї школи не стало-б; він і душу би видер рускому чоловікови з грудий.

Ей, пане, ви пуджаєте! А хто-ж таке чув?

Та в тім то й біда, що ви нїколи того не чули і не хотїли-сьте чути тото, що найдужче треба було слухати. Ви все думали, що як лиш маєте хатину, кавалок поля, та якийсь хвіст коло хати, а не видирає вам їх нїхто силоміць із рук, то вже все добре, думали, що не треба крім розкидуванєм гною по полю, нїчим більше журити ся, а най другі, най Нїмцї журять ся за все иньше! А Нїмцї от як! Вони не видирають просто з горла, але керують тут в радї державній так, аби навіть не було що в горло вложити, тож не потребують і сягати в горло.

Ади! А менї таке й не приснило ся.

Та так, вам борше щось иньшого приснить ся...

Та бо не гнївайте ся, будьте ласкаві, а вповідайте, най чую.

Я не гнїваю ся, а лиш рад-бим, аби-сьте ся раз вже вразумили. Нїмецкі посли страшно розлючені...

А то за що?...

На маєш! А я-ж вам не вповідав, що за то, бо ненїмецкі посли не позволили

видерти Словінцям ґімназию, що вже 7 літ як втворена в Цилеї, тай переголосували їх. А вони тепер гнївають ся за те на президента мінїстрів, на раду державну, на Бога, на все, що попаде, і хочуть тепер відомстити ся на Чехах при тих 16 мілїонах запомоги для Праги, що вставило мінїстерство в прелїмінар тепер першу рату. Кажуть, що най президент мінїстрів постарає ся, аби їх тепер не переголосували, бо инакше проженуть і мінїстрів і розібють цїлу раду державну.

Тож зайшли торги між Кербером і нїмецкими послами. Кербер каже їм, що то не в єго силї розказувати ненїмецким послам сяк або так голосувати. Але вони стоять на своїм і щоби не допустити до голосованя над тов точков, то зробили наглячий внесок і мусїла рада державна переривати свою нараду над прелїмінарем і теряти час. Гадали Нїмцї, що той їх внесок займе багато часу, а тимчасом вони виторгують від мінїстра тото, що їм ся хоче. Але рада державна опорала ся з тим внеском в пятницю за кілька годин і приступила знов до наради над прелїмінарем мінїстерства скарбового. Можна було за пятницю і понедїлок закінчити ту справу. Та ба! Нїмцї не допустили. Казали, що як би радили далї, то вони зачнуть трубити, або зроблять другий наглий внесок. Для того говорив в пятницю з нїмецкої сторони лиш оден Праде, а по тім перервали засїданє аж на пополудне, от, аби пропадав марне час.

Коби-сьте ся не гнївали, то бим спитав, що тай Праде там таке наговорив? Кажете, що якесь калїцтво, Бог би го мав.

Та де калїцтво! Він каже, що вони, Нїмцї, не перечать нам Славянам нїчого, але вперед мусить ся для Нїмцїв все зробити, що їх нарід потребує і жадає, а тогди, як їм вже нїчого не бракне, тогди можна й для нас дещо зробити.

Та Бог би їх брав! Най би їм дали, що хочуть, а відтак би й нам припала наша пайка; не гнївайте ся, що кажу.

От говорите, як знаєте. То нїби таке, як би хтїла одна дитина, аби тато всї жнива, ввесь прихід з господарства, на котрий працювали і другі дїти, видав одній найстаршій дитинї, а другі аби чекали голодні до другого року, може переситить ся той перший ненаїда, та позволить і їм з того другого доходу за рік дещо удїлити. Але чи тоті другі дїти до другої осени з голоду не погинуть — то тому нелюдскому братчикови з єго пащеков як ворота і не в голові.

Так ви кажете?

А так! Як ви хтїли би чекати, поки Нїмцї наситять ся, то може руский нарід таки зараз лягати до гробу. Праде каже: ми Нїмцї будем і за рускими й за ческими, за польскими і словіньскими школами, але лиш тогди, коли за кожду руску, за кожду ческу, за кожду польску або словіньску школу втворить ся, дасть ся Нїмцям все по однїй новій нїмецкій школї. За кождий грошевий видаток в руских, ческих, польских або словіньских краях треба по такому самому видатку в нїмецких краях робити, хоть би там таких видатків і не конечно було потрібно.

Але пан Праде не вповідає, що ми на той буджет також з остатного, ще тяжче як Нїмцї, платимо рікрічно податки. Він не вповідає, що з тих податків до тепер для 9 мілїонів Нїмцїв тілько гроший на школи, на дороги, на ріки, на фабрики видавало ся, що Русини, Чехи, Поляки і Словінцї щасливі би були, як би їм лиш половину тих мілїонів привернути, що вони до тепер зїли, хоть нас є більше, як в двоє тілько, що Нїмцїв в цїсарстві.

Та це якась кара Божа!

Та воно така якось так здаєть ся, що нас Бог карає за нашу байдужність.

Таки так, пане, і я так кажу, абисьте знали. А як буде з тими 16 мілїонами для Праги, не гнївайте ся, що спитаю.

Та як буде? Я сам не знаю, бо аж завтра у вівторок буде рада державна над тим рішати, чи дати, чи не дати.

Я відтак вам дам знати. Тимчасом будьте здорові.

Дай господочку й вам здоровля!

Полониньский.

Із ради культури краєвої.

На засїданю сталого видїлу ради культурної дня 3-го цьвітня ухвалено, як найскорше в Чернівцях, в Кіцмани і Радівцях при школах рільничих запровадити склади машин рільничих. Небавом буде оповіщено, що машини на складах вже є, і тодї повинні хлїбороби при всякій нагодї піти до тих складів і оглянути машини, а як їм котра подобає ся, що схочуть собі купити, то повинні написати письмо до ради культури краєвої в Чернівцях, аби їм таку машину дати за половину цїни. Найбільше повинні читалнї о то дбати, аби для читалнї, т. зн. для своїх членів придбати розмаїтих машин, бо читальникам лекше роздобути складкою половину цїни, а користь мати будуть з такої машини всї читальники тай иньші люди, тодї то читалня покаже, що вона до чогось придатна і хосен людям приносить. Тепер приходять сьвята, порадьте ся в читалнях, яких вам машин рільничих найбільше потрібно, зробіть складку, напишіть письмо до ради культури краєвої, в тім письмі скажіть, кілько вас членів, кільком то людям буде вигода, як читалня отримає машину (чи цилїндер, чи вагу, чи може сїялку, чи валок, чи що иньшого), і просїть, аби вашій читалнї таку машину дати за половину цїни.

Ухвалено далї, щоб завізвати повітові товариства хлїборобів, аби сказали, яких запомог їм треба, тай як вони загадують тоті запомоги спожиткувати.

Просьбу каси райфайзеньскої із Красної о запомогу і пожичку на побудоване маґазину на збіже звернено назад, аби єї доповнити.

Хлїборобскому касинови в Глїбоцї відмовлено просьбу о пожичку 300 кор. на закупно помостової ваги.

Іванови Бучковскому із Станівцїв приобіцяно сїчкарню за половину цїни. Тим, що просили о прості плуги, відмовлено, бо се така річ, що кождий коваль може єї зробити, а рада культури краєвої хоче ширити такі машини, яких зрештою тяжко дістати, а вони дуже придатні.

Як роздано насїнє, про се ми вже писали в попереднім числї.

Православна руска церква в Чернівцях.

Ми православні Русини маємо до 200 руских православних церков на Буковинї і то по селах, де жиють самі православні руські люди. В селах знов, де з нами на половину жиють Волохи, або де кілька родин волоских, там вже ми не маємо наших руских церков, там панотцї нас вже не увзглядняють, а правлять службу Божу і треби церковні лиш по волоски і пишуть за нас до консисториї і урядів так, що нїби цїла громада волоска. Се для нас велика кривда, бо таких мішаних сїл багато по краю, і всї они уходять за волоскі, хоть якби наші рускі половини до купи зрахував, то нас православних Русинів було би в тих мішаних селах зо 20 тисяч. Але се для нас і велика шкода, бо ми не розуміємо волоскої служби Божої і церковної науки, стаємо ся байдужними для православної церкви, не звертаємо ся з грішної дороги, а чим раз глубше упадаємо у пропасть неморальности і розпусти.

Та як отсе сумно для нас, то далеко сумнїйше є то, що Русини черновецкі так само як і ми мужики по мішаних селах, не мають власної церкви. Они нас вчать і навертають, а самі не вибороли того, що ми по ріжних сторонах Буковини таки вже маємо. І треба знати, що ми темні, невчені, незручні, а в Чернівцях жиють майже всї наші провідники і иньші сьвітлі Русини, не далеко зайти до резиденциї, не далеко до цїсарского правительства, а нашим послам і до мінїстерства і самого найяснїйшого цїсаря, і набути собі признаня того права, яке нам належить ся, іменно заснованя православної руской церкви і парохії в Чернівцях.

Православних Русинів жиє в Чернівцях 5150 душ, а се число не меньшає, а рік за роком більшає. Се число православних Русинів в Чернівцях ми не виссали з палця, а списали так цїсарскі комісарі на тогіднїшній конскрипциї; тому і п. президент краю знає, що є тілько Русинів в Чернівцях, а також добре знає, що они своєї церкви не мають, не мають навіть де помолити ся, почути сьвятої служби Божої,

окрестити ся, повінчати ся, причастити ся, а навіть нема тут вже ніколи християньского похорону, щоби відбув ся по церковно-славяньски, як відбуває ся ще лиш по наших чисто руских селах.

Волохи черновецкі, числом 9400 душ, мають аж 5 своїх церков, так що на одну церкву припадає 1880 Волохів. Чи-ж не ясно для нас, що коли 1880 Волохів мають одну церкву, нас 5150 иравославних Русинів повинні мати рівно три рускі церкви з тількома парохіяльними урядами. Та поки-що були би ми задоволені і з одної церкви, і ми би якось в ній містили ся. Наша руска церква в Чернівцях мали би більше вірних, як найбільші парохії на Буковині, більше як Віків, Дорна, Арбора, Топорівці, не кажучи вже про Банилів, Вашківці і т. д. Ми би мали першу церкву на цілу широку і далеку Буковину, що і годить ся черновецким Русинам!

Тепер спитаємо ся, чи то так тяжка справа, набути для православних Русинів церкву в Чернівцях? Ні! Най лиш щирі наші православні люди рускі зійдуть ся на нараду, ухвалять, що такої церкви конче треба, і уложать письмо, де буде ся потреба доказана. Відтак треба скликати велике народне віче, щоби весь буковиньский руский нарід се потвердив і вислав депутацию в сій справі до п. президента і до міністерства. Тогди й консистория сему не спротивить ся.

Ми просимо наших депутатів, що нас так згідно і так добре заступають, взяти ся щиро до сеї важної справи, і чим борше нарадити ся, як повести діло. Також весь буковиньский нарід наш просимо от тепер, підчас сьвітлого Воскресенія, обговорити сю пекучу потребу черновецких Русинів і приєднати їй людий, щоби опісля грімко відозвались. Таж основане своєї церкви значить тілько, що воскреснути з мертвих, бо ми поправді тепер мертві, цілковите побіджені і упокорені.

Православна руска церква в Чернівцях буде не лиш для чернівских Русинів сьвятим осередком, ала й для всего руского народу буковиньского. Тисячі руских учеників вистоюють по неруских церквах неділї і сьвята і не набувають душевного ублагородненя з незрозумілих казань. Охрестний нарід наш, що кождого тижня заходить до неруских церков, скорше відчужує ся від православія, як щоби порозумів єго доґматичні і моральні науки. Ба є між нами вже навіть люди, що не йдуть зовсїм до церкви, аби не гризти свою душу і не гнївити Бога по неруских церквах. Се все важні причини, чому ми як найскорше мати мусимо свою рідну руску православну церкву в Чернівцях.

Оборона від огню або сторожі огневі по селах.

Чи потрібні сторожі огневі по селах?

Ледви чи в якім краю буває тілько нещастя від огню, як у нас. Ледви що настане теплїйша пора, а вже нема майже дня, в котрім би не надходили вісти з ріжних сторін про пожари, в котрих нераз іде з димом майно мало що не цілої громади. Буває й так, що в огни й люди гинуть. А чи від такого нещастя не треба боронити ся і ратувати ся? Ще й як! Тим більше, що огонь не лишає нічого, хиба лиш вугле та попіл. Але як боронити ся та ратувати ся? Одні кажуть: Треба стерегти ся! То правда; стереженого Бог стереже. Але чи годен чоловік завсїгди устеречи ся? А від злобної руки палїя таки нїхто не устереже ся; але коли вибухне огонь, то все таки можна ще ратувати ся. Другі кажуть, що треба обезпечати ся, асекурувати ся від огню. І то дуже добра річ, бо тогди шкода бодай в части верне ся, хоч певно, що ніколи ціла. Але насамперед нїхто розумний не обезпечує ся на то, щоби вже не ратувати, коли горить єго майно, а людского житя або хоч би лиш здоровля не верне нїяка асекурация. А відтак не кождий може асекуровати ся, та й не можна всего обезпечити від шкоди, хто що лиш має; таки треба ратувати, хоч би хтось і був заасекурований. З того виходить, що ратунок підчас огню єсть таки конче потрібний, а по селах тим більше, що там майже всї будинки лиш з дерева і соломи,

материялу, котрий в одній хвили може рознести огонь по цілій громаді. З того чей ясно виходить, що сторожі огневі суть по селах конче потрібні. Як би у нас по селах, ба й по многих містах і місточках люди уміли добре ратувати, то було би далеко меньше шкоди і нещастя. А при огни треба ратувати не лиш себе самого, але й других, бо хто ратує других, ратує тим самим і себе самого.

Але щоби підчас огню добре і успішно ратувати ся, не досить лиш, щоби в громаді була сикавка та всїлякі прилади до гашеня; треба ще й людий, котрі би уміли ратувати. Та й самих людий ще за мало; треба таких людий, ща мали би охоту до ратованя. Де нема охоти, там нїякий примус не поможе, бо все буде робити ся як за напасть. Кождий громадянин повинен длятого памятати, що він ратуючи другого в нещастю, сповняє тим добре і благородне дїло супротив своїх ближнїх; в помаганю другим в нещастю повинен він видїти свою честь і славу, а наконець не забувати і на то, що й він може колись знайти ся в такій пригодї, що буде потребувати помочи других, бо що нинї приключить ся одному, може завтра приключити ся другому. З того всего повинен кождий набирати охоти до ратованя, а такі охотні люди повинні сполучити ся разом в одно товариство, в сторожу пожарну, повинні вивчити ся штуки ратованя, а тогди на случай потреби давати поміч. А ратувати добре, ратувати розумно, то таки штука. Длятого в слїдуючім подаємо ради, як вивчити ся штуки ратованя при огни.

На що повинна сторожа пожарна передовсїм памятати?

Сторожа пожарна повинна передовсїм на то памятати, що скорий ратунок найпотрібнїйший. Не вгасиш искри, огонь буде; не здусиш малого огню, буде великий, а тогди вже й трудно ратувати; повинна памятати на то, щоби була добре з'орґанїзована, так, щоби кождий єї член знав докладно, що до него належить і що має робити, а длятого люди, належачі до неї, повинні бути добре подїлені; наконець повинна памятати на то, щоби не лиш мала в добрім станї всї прилади ратункові, але й щоби кождий член на них розумів ся, та умів ними добре робити.

Як повинна сторожа пожарна подїлити ся?

На два відділи: 1. На відділ ратунковий, до котрого належить головно і передовсїм ратувати; 2. на відділ гасильний, до котрого передовсїм належить гасити огонь і єго спиняти. Кождий з тих відділів повинен мати свого команданта і єго заступника, а оба відділи повинні мати одного старшину, головного команданта, котрий би всїм давав провід і котрого би всї слухали.

Кого брати до відділу ратункового, а кого до гасильного?

До відділу ратункового треба брати людий молодих, звинних і відважних, передовсїм теслїв, мулярів, пошивальників, комінярів і т. п., приучених вже задля свого званя вилазити на будинки. Відділ гасильний складає ся з людий, що обслугують сикавку і гасять огонь иньшими приладами, а відтак з таких, що доставляють воду. До обслуги сикавки і роботи иньшими приладами треба брати таких людий, котрі знають бодай трохи, або можуть борзо і легко научити ся, як обходити ся з такими приладами, отже н. пр. машинїстів, слюсарів і ковалїв, а до доставлюваня води людий, що можуть доставляти воду коновками або бочками. При огни можна ще взяти до помочи кого небудь, мо міг би черпати, носити і наливати воду.

Що має робити кождий відділ?

Відділ ратунковий має передовсїм і насамперед ратувати людске житє, хоч би члени сего відділу наражували ся й самі на небезпечність. Але як-раз длятого, повинні они поступати осторожно і не виставляти ся непотрібно на небезпечність. По людскім житю мають першеньство до ратунку домашні зьвірята, а аж по них всїляка знадоба а передовсїм цїнні предмети як: гроші, дорогоцїнности, документи і т. п. Відділ гасильний має передовсїм обслугувати сикавку, удержувати єї як і иньші прилади в добрім станї та вже наперед обдумати, звідки і яким способом можна би доставляти води.

Всячина.

Із Конятина. Страшні наші кривди в горах. Чуємо, що декуди правительство щось помагає, але нам нї. Може тому, що не знає про наші кривди. Тому подаємо це через нашу ґазету до відомости правительству, бо в нас в горах при виборах жиди роблять, що самі хотять, а то при помочи нїмецкого язика повновластий і панів комісарів полїтичних, з того то поводу майже цїлі гори зажидовіли.

У нас в Конятинї на Буковинї відбули ся вибори до ради громадскої в такий спосіб: В місяци сїчни б. р. давав нам теперішний двірник Мойше Шерф вправдї всїм знати, аби до вибору явити ся. І ми ґазди і явили ся, хоть, як то в нас в горах виходи тяжкі, бо була тогди велика зима (снїг), а було наказано до сего вибору в 9-ій годинї явити ся, то ми посходились в 7-ій і ½8 години і застали-м там в дверех громадскої канцеляриї повно жидів. Двері засадили на сторожи против християн (гуцулів) ті жиди: Синдер Лавб з сином, Мошко Шерф, яко двірник, з сином і зятем, Иойна Шмід з одним сином, Шаюк Кац, Зельман Тілінґер, Абрамко Шерф старий, Абрамко Шерф молодий, Лапурдіє Штерн, а зрештою були і хлопцї, котрі там при виборі не мали що шукати, от як сини і зятї тих жидів, бо більша часть з них не мала права голосувати.

Пан комісар з Вижницї сидїв межи тими жидами, як межи ангелами у пана Бога в небі, забезпечений від вступу бідних Гуцулів.

Нас ґаздів християн в Конятинї є звиш 250, що мають право вибирати (голосувати), а 12 нумерів в цїлім селї жидів, котрі, як сказано, при помочи нїмецкого язика, котрого ми не розуміємо, нас побороли. Найбільше винен п. комісар і писар Чайковский, бо комісар казав нам, що ми вже за пізно прийшли до вибору. А було казано на 9-ту годину — ми-ж прийшли о ½8 години і то вже нїбито по виборі. А писар винен за то, що зле лїсти виборові виробив, бо позатягав підлизачів жидівских, котрі жадного податку не платять тай анї пяди ґрунту не мають, з котрого поводу Мошко Шерф знов двірником зістав.

В подібний спосіб, але еще смутнїйше відбув ся вибір на двірника в Яблоници, на Буковинї. Там напхав той самий писар Чайковский теперішного двірника Дудя Шерфа его побережників і иньших, котрі не мають права вибирати, бо є чужі і без ґрунту, без хат, так на пр.: Іван Рак, Онуфрій Кондрієк, Михайло Паучик, Мойше Шерф, Синдер Лавб і Иойна Шмід, через що зістали 10 жидів а 18 гуцулів радними вибрані. Таким чином хоче видко і міг би Дудьо Шерф — най Бог боронить — назад в Яблоници двірником зістати. В Яблоници зробили рекурс против теперішного вибору.

В Гатнї арендарі горівкою не хочуть і чути про полїцийну годину для шиньків в суботу і в недїлю, ще собі і сьміють ся з того, як їм нагадати про наказ, аби коршма була заперта. Подаємо се п. президентови знати. Не досить видати наказ на папері, треба ще і припильнувати, аби наказу слухали, бо инакше люди будуть міркувати, що жиди старші від пана президента.

Удар в стіл, а ножицї відозвуть ся. Прочитав візір в Черепківцях за тоті зарібки на колїях, що було писано в попереднім числї, та аж за голову почухав ся...

Із Рогізни. Прошу помістити мою жалобу у вашій ґазетї. Хотяй я католик, але жию на Рогізнї межи Русинами, чую, що ваша ґазета боронить селянів, то і я Вас прошу помістити сих пару слів про мою кривду. Перед кількома тижнями помер мій тесть старенький, що мав 72 роки. Небіжчик уже кілька років не міг собі заробити на житє, то я яко зять мусїв старому помагати, хотяй і я самий є бідний ремісник-швець, але прийшов я до тестя до хати, бо тесть мав 10 пражин ґрунту і стару хатчину. Небіжчик менї то приобіцяв, але що там не було з чого жити і старого отримувати, то ще зробило ся і довгу, бо ремесло на селї так добре не йде, а жити треба четвером душам, через то мусїв я в довг зайти. Я тестя хотїв поховати по своїй возможно-

сти: прийшов я до ксьондза Кшановича і прошу єго, аби менї тестя поховав без жадної паради, і питаю, що ксьондз собі за се жадає. Ксьондз відповідає, що єму люди казали, що я можу дати 60 кор. на похорон. Люди, кажу я, не знають моїх стосунків домових, але я перед вами жалую ся, що я єще в довгах; я не можу тілько платити. А ксьондз каже до мене: я знаю, що готових гроший нема, але на то лишив ся дім. Я кажу: лишив ся дім, се правда, але я обовязав ся в нотаря отримати до смерти старого, а як бим не давав був отриманя старому, то би-м мусїв дати що місяця 16 кор. на отримане, то-ж прошу порахувати, ци я уже не виплатив через 12 років той ґрунт. Каже ксьондз: то як так, то дасте 40 кор., то я тестя поховаю. — Але-ж бо я не в станї дати і 40 кор.; як на таке, то вже позичу, а дам 20 кор. На то ксьондз: нї і нї! Так я йду вже в двері, а ще ся завертаю і кажу: може би ксьондз за 24 кор. поховали. Але де — каже ксьондз. Що тут робити? Іду і рихтую ся тестя поховати з людьми, а тут у нас єще таке не трафляло ся. Думаю собі, що будуть наші люди на то казати, не будуть менї вірити, що я хотїв дати 24 кор., а в нас щось такого єще не трафляло ся. Так менї чудно стало і дивно, а тут чую ся, що не маю відки більше дати. Так йду я на другий день ще раз до ксьондза, гадаю, може ксьондз подобрів. Приходжу і прошу, щоби хоть може орґанїста пішов мого тестя до гробу відпровадити. Каже ксьондз: заплати менї за покроплене тїла 2 кор., а за дзвонене 1 кор., а за дві чорні фани і за дві хоругви і за хрест 2 кор., то я тобі позволю орґанїстого. Як прийшов орґанїста, то я єму заплатив 2 кор, і зібрало ся много народу і поховали-м мого тестя без ксьондза. Лишень нам з жінков стало дуже дивно і чудно, кілько ми до свого жалю приймили труду, і не було так як у людий. Я уже близько 40 років маю, я не одного ксьондза у нас запамятав, а таке ще ся не трафило, що зробив менї наш ксьондз Кшанович, а тепер я ще маю неприємність від наших людий, бо докучають менї, чому я не дав ксьондзови то, що він жадав. Я прошу помістити ці мої жалї, най сьвіт знає і розсуджує, чи то вже так має ся лишити, чи то уже є якийсь такий закон від нашого найяснїйшого цїсаря, бо менї ще й тепер чудно та дивно, що я цего в нас не видїв. *Йосиф Пестек.*

Відповідь „Рускої Ради“

Всїм тим, що аж тепер нагадали дати відповідь на лист п. Ілюка, і просити о щепки, скажемо, що треба було на час відповісти, то були-б дістали по щепцї, так як другі.

В. Ч. в Гатнї. Напишіть зараз, якого насїня (чи конюшини чи може люцерни) вам треба, тай кілько, а ми постараєм ся.

В друкарнї тов. „Рускої Ради“

в Чернівцях

вийшла дуже цїкава і поучаюча

КНИЖОЧКА

під заголовком

ГРОМАДА

або

який лад і порядок має бути в громадї, які права має громада, громадянин, старшина і рада громадска, як вибирає ся раду громадску і старшину,

для руских громад на науку

написав

др. Стефан Смаль-Стоцкий.

Цїна сеї книжочки 30 сот.

Видає Товариство „РУСКА РАДА“. За редакцию відповідає ВОЛОДИСЛАВ СЕКЕРСКИЙ.

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом В. Секерского.